

Oddychaj NATURALnie – bez smogu!

Fot. Adam Panfiluk

Zanieczyszczenie powietrza to jedno z najważniejszych wyzwań środowiskowych, przed którym staje ludzkość, każda gmina i indywidualnie każdy z nas, gdyż to czym oddychamy wpływa bezpośrednio na nasz stan zdrowia.

Powietrze wokół nas jest coraz bardziej zanieczyszczone przez takie substancje, jak: **tlenki węgla, siarki, azotu, pyły, freony**. Przez lata uważało się, że to wielkie zakłady przemysłowe emitują najwięcej zanieczyszczeń, więc jako mieszkańcy często nie mamy wpływu na czystość powietrza. Najnowsze badania wskazują, że to **niska emisja odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu lokalnego poziomu zanieczyszczeń powietrza**.

Pojęcie „niskiej emisji” dotyczy głównie indywidualnych urządzeń grzewczych w budynkach jedno- i wielorodzinnych, lokalnych kotłowniach, warsztatach usługowych, obiektach handlowych, w których spala się węgiel niskiej jakości i wszelkiego rodzaju śmieci (m.in. tworzywa sztuczne). Do niskiej emisji dokłada się również transport, szczególnie tam, gdzie spotykamy się ze wzmożonym ruchem drogowym.

Dlaczego musimy walczyć o czyste powietrze w najbliższym otoczeniu?

1. Zanieczyszczenia powietrza wpływają negatywnie na środowisko przyrodnicze degradując je. Ich najgroźniejszymi skutkami są: kwaśne opady, nasilenie efektu cieplarnianego, dziura ozonowa, smog, zanieczyszczenie gleby i wody.
2. Zanieczyszczenia trafiają do naszego układu oddechowego, ale nie tylko go uszkadzają. Wpływają negatywnie na układ krwionośny człowieka, prowadząc między innymi do zaburzeń rytmu serca, nadciśnienia tętniczego oraz nowotworów.

3. Szacuje się, że z powodu zanieczyszczonego powietrza w Polsce notujemy około 40-45 tys. przedwczesnych zgonów.

4. Skutki zanieczyszczenia powietrza odczuwamy również pośrednio, na przykład zjadając skażone nim mięso zwierząt, czy rośliny, które w takich warunkach wzrastały.

5. Zanieczyszczenie powietrza generuje ogromne koszty dla gospodarki. Zarówno w Polsce, jak i na całym świecie, są to setki miliardów złotych rocznie. Polska ponosi koszty rządu ponad 100 mld zł rocznie z powodu smogu. Każdy obywatel rocznie „płaci” za smog 1600-3500 zł.

Smog – pochodzenie słowa smog ma swoje korzenie w dwóch anglojęzycznych słowach: smoke - dym oraz fog – mgła.

Smog powodują zanieczyszczenia, których głównym źródłem jest przemysł, systemy grzewcze gospodarstw domowych i spaliny samochodowe, w połączeniu z bezwietrzną pogodą i dużą wilgotnością powietrza – mgłą.

Wyróżniamy 2 główne rodzaje smogu:

1. Smog w typie Los Angeles, zwany inaczej „letnim” – to przede wszystkim mieszanka gazów, w tym tlenków węgla, tlenków azotu i węglowodorów pochodzących ze spalin samochodowych.

2. Smog londyński, zwany inaczej „zimowym” – nasila się na ogół już w październiku, wraz z sezonem grzewczym. Występuje praktycznie na terenie całego kraju, szczególnie w tych miejscach, gdzie do ogrzewania domów używa się „kopciuchów”. To przede wszystkim mieszanka różnych pyłów, wzbogacona o tlenki siarki, azotu czy węgla, lecz także i o sadzę.

W smogu znajdują się m.in.:

– **PM2.5** – cząstki pyłu o średnicy mniejszej niż 2.5 mikrometra, które przenikają przez ściany naczyń komórkowych, a także do dróg oddechowych i płuc;

– **PM10** – cząstki pyłu o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrow, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc;

– **B(a)P** – benzo(a)piren – rakotwórczy związek chemiczny, który może kumulować się w organizmie;

– **NO2** (dwutlenek azotu) – gaz, który ma działanie toksyczne i ogranicza dotlenienie organizmu. Może powodować silne podrażnienie dróg oddechowych oraz płuc.

Skutki smogu to nie tylko gęsty dym, zalegający nad miastem i trudności z oddychaniem w danym dniu. Skutki są o wiele bardziej dalekosiężne niż się niektórym wydaje – ma on bardzo duży wpływ na nasze zdrowie i w konsekwencji prowadzi do:

- pojawienia się alergii oraz astmy,
- wywołania niewydolności oddechowej,
- obniżenia odporności całego organizmu,
- wywołania chorób układu krwionośnego i serca,
- pojawienia się chorób nowotworowych.

To nieprawda, że nic nie możesz zrobić dla poprawy powietrza w najbliższym otoczeniu!

Tak wiele zależy od nas i mnóstwo rzeczy możemy zrobić sami!

Oto kilka prostych metod, jak dbać o czyste powietrze:

1. Nie spalaj w piecu śmieci! Szkodzą bezpośrednio Tobie i Twoim sąsiadom!

2. Wymień tzw. „kopciucha” na niskoemisyjne źródło energii. Czas odejść od węgla!

3. Wykonaj ocieplenie domu – będziesz potrzebował mniej energii do jego ogrzania!

4. Zadbaj o to, by w Twoim otoczeniu rosły drzewa.

5. Jak najczęściej korzystaj z komunikacji publicznej, a nie samochodu.

6. Najlepiej przesiądź się na rower lub wybierz spacer.

7. Zainstaluj odnawialne źródła energii – pomogą zachować czyste powietrze i oszczędzą Twój budżet.

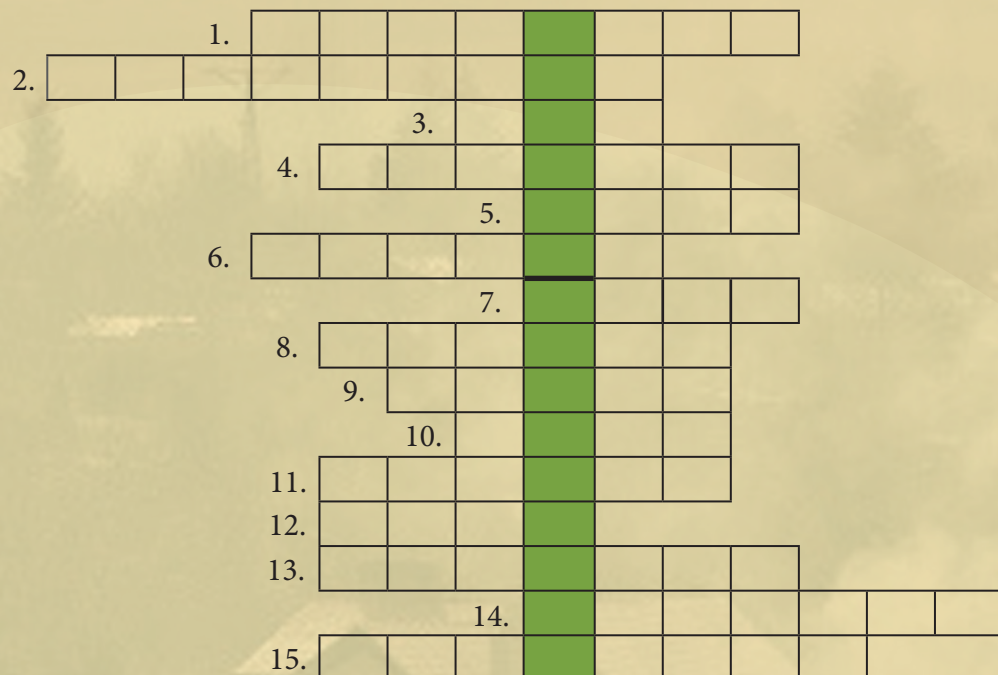
8. Racjonalnie gospodaruj wodą.

9. Unikaj stosowania dezodorantów/odświeżaczy powietrza w aerozolu.

Zapraszamy do rozwiązania krzyżówki.

Litery na wyróżnionych polach utworzą rozwiązanie.

Hasła:

1. Z rurą wydechową.
2. Niezbędne do życia.
3. Wydobywa się z komina.
4. Tworzywo, z którego produkuje się „lekkie” butelki.
5. Związek chemiczny - potrzebny do oddychania.
6. Suchy i męczący, może się pojawić w wyniku oddychania zanieczyszczonym powietrzem.
7. Urządzenie do ogrzewania domu.
8. Rodzaj ogrzewania przyjaznego środowisku.
9. Środek transportu przyjazny środowisku.
10. Pora roku, w której najczęściej widoczny jest smog.
11. Nie wolno ich wrzucać do pieca.
12. Gaz, który jest głównym składnikiem powietrza.
13. Mierzy poziom zanieczyszczenia powietrza.
14. Kolor nadziei.
15. Jest jednym z największych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Rozwiązanie:

„Czyste Powietrze” - program, który ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Kto może skorzystać?

Każdy właściciel lub współwłaściciel domu jednorodzinnego o dochodzie rocznym nieprzekraczającym kwoty 135 000 zł.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest trwałe usunięcie nieefektywnego źródła ciepła (przy wymianie ogrzewania) lub już posiadanie niskoemisyjnego źródła ciepła!

Na co można otrzymać dofinansowanie?

- Zakup i montaż niskoemisyjnego źródła ciepła: gruntowej pompy ciepła, pompy ciepła powietrze/woda, powietrze/powietrze, kotła gazowego kondensacyjnego, przyłącza do sieci gazowej, kotłowni gazowej, kotła olejowego kondensacyjnego, kotła zgazowującego drewno o podwyższonym standardzie, kotła na pellet drzewny o podwyższonym standardzie, ogrzewanie elektryczne
- Instalacja centralnego ogrzewania oraz instalacja ciepłej wody użytkowej
- Wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła
- Instalacja fotowoltaiczna
- Ocieplenie przegród budowlanych
- Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej

Jak przebiega proces dofinansowania?

Najpierw składa się wniosek o dofinansowanie, który jest rozpatrywany w ciągu 30 dni. Po przyznaniu dofinansowania beneficjenci mają 30 miesięcy na realizację inwestycji (poziom podstawowy dofinansowania). W celu otrzymania

refundacji wydatków należy złożyć wniosek/wnioski o płatność z dokumentami potwierdzającymi wykonanie inwestycji.

Na jaki poziom dofinansowania można liczyć?

- **Poziom podstawowy** – dochód roczny beneficjenta do 135 000 zł (wskazany w PIT w polu „Podstawa obliczenia podatku”), dofinansowanie w wysokości 40-55% (w zależności od kategorii kosztu).

- **Poziom podwyższony** – pod uwagę brany jest dochód na jednego członka rodziny w gospodarstwie domowym: do 1894 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym, 2651 zł/osobę w gospodarstwie jednoosobowym, dofinansowanie w wysokości 70-80% (w zależności od kategorii).

- **Najwyższy poziom dofinansowania** – pod uwagę brany jest dochód na jednego członka rodziny w gospodarstwie domowym: do 1090 zł/osobę w gospodarstwie wieloosobowym, 1526 zł/osobę w gospodarstwie jednoosobowym, dofinansowanie w wysokości 100%.

Uwaga! Nie oznacza to, że można otrzymać pełny zwrot kosztów inwestycji!

1. Dofinansowanie odnosi się do kwoty netto. VAT jest zawsze kosztem Wykonawcy!
2. Dofinansowanie jest liczone procentowo w odniesieniu do faktycznie wydanej kwoty i nie może przekroczyć kwot maksymalnych dla wybranej kategorii dofinansowania.

Co w przypadku, gdy nie mamy finansów na modernizację domu?

Można skorzystać z kredytu „Czyste Powietrze” dostępnego w wybranych bankach. W przypadku podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania można również ubiegać się o tzw. prefinansowanie (50% dofinansowania otrzymuje wykonawca instalacji w formie zaliczki).

Co jest istotne przy wydatkowaniu środków z dofinansowania?

- nieprzekroczenie terminu pół roku ważności faktur do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie
- zastosowanie instalacji i materiałów zgodnych z wymogami programu „Czyste Powietrze”
- zastosowanie odpowiedniej grubości materiałów do ocieplenia – przy kompleksowej termomodernizacji konieczne należy wykonać audyt energetyczny, przy niekompleksowej termomodernizacji powinno się zastosować kalkulator grubości ocieplenia dostępny na stronie WFOŚiGW w Białymstoku
- odpowiednie udokumentowanie całego procesu inwestycji (faktury, potwierdzenia płatności, protokoły odbioru, karty produktu, certyfikaty, etykiety energetyczne)

Jak i gdzie złożyć wniosek o dofinansowanie i wniosek o płatność?

Wniosek o dofinansowanie i wniosek o płatność uzupełnia się w generatorze NFOŚiGW: www.gwd.nfosigw.gov.pl. Wniosek wraz z załącznikami można wysłać pocztą na adres Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku lub elektronicznie za pomocą profilu zaufanego.

Informacje brzmią skomplikowanie? Proszę się nie martwić, nie zostawimy Państwa bez pomocy! **Starostwo Powiatowe w Hajnówce prowadzi bezpłatne doradztwo (w tym pomoc przy uzupełnieniu wniosków w generatorze) w zakresie programu „Czyste Powietrze”.**

Nasze Centrum Energii Odnawialnej mieści się w budynku Zespołu Szkół Zawodowych w Hajnówce, ul. 3 Maja 25A (budynek w głębi podwórza).

Doradztwo udzielane jest w środy i piątki w godz. 9.00 – 12.00. Zainteresowanie jest duże, więc najlepiej umówić się wcześniej telefonicznie w godzinach pracy doradztwa pod nr telefonu: 85 682 2169, adres mailowy: lucyna.lewczuk@powiat.hajnowka.pl

Zapraszamy do kontaktu!

Projekt „Oddychaj NATURALnie – bez smogu!”

Beneficjent projektu:

Powiat Hajnowski, 17-200 Hajnówka, ul. A. Zina 1

tel. 85 682 5199

Strona internetowa:

www.samorzad.gov.pl/web/powiat-hajnowski

Facebook:

www.facebook.com/PowiatHajnowski/

Kontakt do zespołu projektowego:

lucyna.lewczuk@powiat.hajnowka.pl

a.lapinska@powiat.hajnowka.pl

***Niniejszy materiał powstał w ramach projektu
dofinansowanego ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW w Białymstoku
z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.***

**NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

**Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Białymstoku**

